

شماره هـ/۹۱/۶۴۰

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۲/۴/۱۰ شماره دادنامه: ۲۵۴ الی ۲۶۰

کلاس پرونده: ۲۳۴/۹۲، ۱۷۴، ۳۵، ۳۴، ۳۳، ۹۷۷/۹۱، ۶۴۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: بانکهای ملی و تجارت

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبات تعدادی از شوراهای اسلامی شهرهای

کشور در خصوص وضع عوارض کسب و پیشه برای فعالیت بانکها

گردش کار: شکات به موجب دادخواستهای جداگانه ابطال مصوبات تعدادی از

شوراهای اسلامی شهرهای کشور در خصوص وضع عوارض کسب و پیشه برای فعالیت

بانکها را خواستار شده‌اند که مشخصات هر پرونده به قرار زیر است:

ردیف	کلاس پرونده	نام شاکی	طرف شکایت	موضوع شکایت	مشخصات مصوبه مورد شکایت
۱	هـ/ع/۳۳/۹۲	بانک ملی	شورای اسلامی شهر تویسرکان همدان	اعتراض به وضع عوارض کسب و پیشه برای فعالیت بانکها	ابطال بندهای ۱ و ۲ (کد عوارض ۱۴۰۳) مصوبه سال ۱۳۹۰
۲	هـ/ع/۳۴/۹۲	بانک ملی	شورای اسلامی شهر تویسرکان همدان	ابطال بندهای ۳ و ۲ (بخش اصناف و پیشه وران) مصوب سال ۱۳۸۸
۳	هـ/ع/۳۵/۹۲	بانک ملی	شورای اسلامی شهر تویسرکان همدان	ابطال بندهای ۱ و ۲ (کد عوارض ۱۴۰۳) مصوب سال ۱۳۹۱
۴	هـ/ع/۶۴۰/۹۱ هـ/ع/۱۷۴/۹۲	بانک ملی- بانک تجارت	شورای اسلامی شهر نیشابور	ابطال مصوبه شماره ۱۹۳۹ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۱
۵	هـ/ع/۲۳۴/۹۲	بانک ملی	شورای اسلامی شهر همدان	ابطال بخش ۵ فصل ۳ ماده ۳۴ مصوبه سال ۱۳۹۱
۶	هـ/ع/۹۷۷/۹۱	بانک ملی	شورای اسلامی شهر ریوش کلشمر (خراسان رضوی)	ابطال مصوبه شماره ۵۰/۲۳۴- ۱۳۹۰/۱/۳

خلاصه دلایل شاکیان به قرار زیر است:

- با توجه به تعریف فرد صنفی و واحد صنفی مذکور در مواد ۲ و ۳ قانون نظام صنفی مصوب سال ۱۳۸۲ بانکها پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد نبوده بلکه مطابق بند الف ماده ۳۱ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸، شرکت سهامی عام می‌باشند و سرمایه بانکهای دولتی متعلق به دولت بوده و بر اساس لایحه قانونی اداره امور بانکها مصوب سال ۱۳۵۸ و سایر مقررات مربوط اداره می‌شوند، بنابراین اطلاق صنف بر بانکها و مطالبه عوارض حق کسب و پیشه در تعارض با ماهیت قانونی و نوع فعالیت آنها می‌باشد.
- به دلالت بند ب ماده ۳۰ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب سال ۱۳۷۳، وضع عوارض برای مؤسسات دولتی منوط به تصویب شورای اقتصاد است که در هیچ یک از مصوبات شورای شهر این امر ملاحظه نمی‌گردد.
- مفهوم و منطوق مواد ۱ و ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ بیانگر اختیارات شورای شهر در وضع و برقراری عوارض خارج از مقررات قانونی نسبت به بانکها نمی‌باشد و ایضاً اختیارات مندرج در بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ نیز منوط به رعایت سایر شرایط و مقررات قانونی است.
- حسب ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷، وضع و وصول هرگونه عوارض طبق این قانون ممنوع و شوراهای اسلامی شهر مکلف به رعایت قوانین و مقررات عمومی کشور بوده و مجاز به وضع عوارض مربوط نمی‌باشند.
- بر اساس نص صریح بند ۱۱ ماده ۱۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده خدمات بانکی و اعتباری بانکها از پرداخت مالیات معاف بوده‌اند، لذا بانکها معاف از پرداخت هرگونه عوارض می‌باشند.

در پاسخ به شکایت موضوع پرونده کلاسه هـع/۹۷۷/۹۱ شورای اسلامی شهر ریوش به موجب لایحه شماره ۶۷۷۰ - ۱۳۹۱/۱۱/۸ چنین توضیح داده است که:

قانونگذار در ماده ۱۰ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ و همچنین در ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ کلیه قوانین خاص و عام مغایر قوانین فوق را ابطال نموده است، بدین معنی که با جاری شدن قوانین فوق بند ب ماده ۳۰ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد مصوب سال ۱۳۷۳ نیز ملغی‌الثر می‌باشد و به جای آن قانونگذار در تبصره ۱ ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ همچنین در تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده برای عوارض محلی راه‌کار ویژه‌ای تعیین نموده است. با توجه به متن ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات و وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ اولین نکته، موضوع مکان می‌باشد. هر بانک علی‌رغم این که صنف نمی‌باشد ولی در یک مکان مستقر شده و در آن مشغول فعالیت بانکی می‌باشد و به خاطر همین موضوع، شورای شهر عوارضی را تحت عنوان عوارض بر فعالیت بانکها وضع نموده که مغایرتی با مقررات جاری ندارد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به‌صدور رأی مبادرت می‌کند.

رأی هیأت عمومی

مطابق بند ۱۶ از ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران اصلاحی مصوب سال ۱۳۷۵، تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن از جمله وظایف شوراهای اسلامی شهرها است و حکم مقرر در تبصره ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ دلالت بر این معنی دارد که شوراهای اسلامی شهر برای تصویب عوارض محلی صلاحیت دارند و مجاز به تعیین و تصویب عوارض کشوری و ملی نمی‌باشد. با توجه به مراتب فوق‌الذکر مصوبات شوراهای اسلامی شهرهای مندرج در گردش کار در قسمت تعیین و وضع عوارض کسب و پیشه برای بانکها، مؤسسات مالی و صندوقهای قرض‌الحسنه که حوزه فعالیت کشوری و غیر محلی دارند، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی تشخیص می‌شود و به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - علی مبشری